

Tietosuojadokumentaatio

Hyväksytty: 27.4.2018 Suomen Punaisen Ristin hallituksessa

Päivitetty: 22.11.2024 Suomen Punaisen Ristin hallituksessa

Päivitettävä viimeistään: 2028

TIETOSUOJALINJAUS

1 SUOMEN PUNAISEN RISTIN TARKOITUS JA PERUSPERIAATTEET

Suomen Punaisen Ristin tarkoituksena on sääntöjen 2 §:n mukaan mm. kaikissa oloissa suojella elämää ja terveyttä sekä puolustaa ihmisarvoa ja ihmisoikeuksia, edistää kansojen välistä yhteistyötä ja rauhaa, pelastaa ihmishenkiä kotimaassa ja ulkomailla, auttaa kaikkein heikommassa asemassa olevia inhimillisten kärsimysten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi, tukea ja avustaa maan viranomaisia niin rauhan kuin sodan ja aseellisten selkkausten aikana ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi, edistää kansalaisten keskuudessa yhteisvastuuta ja auttamismieltä, lisätä ymmärrystä Punaisen Ristin työstä ja yleisinhimillisiä pyrkimyksiä kohtaan sekä vahvistaa järjestön valmiutta ja toimintaedellytyksiä.

Punaisen Ristin liikkeen toimintaa ohjaa seitsemän perusperiaatetta: inhimillisyys, tasapuolisuus, puolueettomuus, riippumattomuus, vapaaehtoisuus, yleismaailmallisuus ja ykseys.

2 SUOMEN PUNAISEN RISTIN TIETOSUOJALINJAUKSEN PERUSTEET

Suomen Punaisen Ristin kaiken toiminnan perustana on, että avunsaajat, vapaaehtoistoimintaan osallistuvat, yhteistyökumppanit ja tukijat luottavat järjestön työhön. Tietosuojan toteutuminen on Suomen Punaiselle Ristille erittäin tärkeää ja koko organisaation tulee olla siihen sitoutunut. Henkilötietojen käsittely on välttämätöntä järjestön toiminnalle, ja käsittelyn asianmukaisuus on tärkeää luottamuksen ylläpitämiseksi. Suomen Punainen Risti, kuten muutkin liikkeen toimijat, kerää, säilyttää sekä käsittelee henkilötietoja vain siltä osin, kun se on sopusoinnussa liikkeen humanitaarisen mandaatin toteuttamiseksi. Henkilötietoja ei pyydetä tai käytetä tarkoituksiin, jotka olisivat ristiriidassa SPR-laissa ja SPR-asetuksessa säädettyjen Punaisen Ristin tarkoituksen ja periaatteiden kanssa.

Kaikilta järjestössä työskenteleviltä ja toimivilta edellytetään lainsäädännön, arvojen ja periaatteiden mukaista toimintaa ja tietoisuutta omasta vastuusta järjestön luotettavuuden ylläpitämiseksi silloin, kun henkilötietoja käsitellään osana työtehtäviä.

Tietosuojalla tarkoitetaan yksityisyyden suojaamista henkilötietoja käsiteltäessä. Yksityiselämän suoja on Suomen perustuslain ja Euroopan Unionin perusoikeuskirjan mukainen jokaiselle luonnolliselle henkilölle kuuluva perusoikeus ja henkilötietojen käsittelyn tulee aina perustua lakiin.

Henkilötietoja ovat luonnolliseen henkilöön (= rekisteröityyn) liittyvät tiedot, joista henkilö voidaan tunnistaa suoraan tai epäsuorasti tietoja yhdistämällä. Henkilötietoja ovat esimerkiksi nimi, henkilötunnus, kuva, sijaintitieto, verkkotunnistietä tai henkilölle tunnusomainen fyysinen, fysiologinen, geneettinen, psyykinen, taloudellinen, kulttuurillinen tai sosiaalinen tekijä.

Henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan kaikkea henkilötietoihin liittyvää toimintaa, kuten tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, säilyttämistä, muokkaamista, hakemista, käyttämistä, luovuttamista, levittämistä, yhdistämistä, rajoittamista, poistamista ja hävittämistä.

Henkilörekisterillä tarkoitetaan henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, josta tiedot on saatavissa tietyin perustein. Rekisteri voi koostua useista tietovarannoista, ja osa tiedoista voi olla myös esim. paperimuodossa. Tietosuojaa säätelee EU:n yleinen tietosuojalaki (2016/679, general data protection regulation, GDPR) ja Suomen tietosuojalaki (1050/2018), laki yksityisyyden suojasta työelämässä (247/2019) sekä toiminnasta riippuen erityislainsäädäntö.

Suomen Punaisen Ristin toiminnassa käsitellään laajamittaisesti henkilötietoja muun muassa vapaaehtoisista, jäsenistä, lahjoittajista, avun saajista, asiakkaista, yhteistyökumppaneiden ja koulujen yhteyshenkilöistä sekä työntekijöistä. Suomen Punainen Risti saa henkilötiedot pääsääntöisesti henkilöiltä itseltään heidän osallistuessaan toimintaan tai sen tukemiseen.

Tietosuojalainsäädännön vaatimuksiin kuuluu keskeisesti osoitusvelvollisuus, eli Suomen Punaisen Ristin on kyettävä osoittamaan, että henkilötietojen käsittely on asianmukaista ja tapahtuu lainsäädännön puitteissa. Lisäksi Suomen Punaisella Ristillä on velvollisuus ilmoittaa rekisteröidyille, mikäli heidän henkilötietojensa luottamuksellisuus on vaarantunut. Tämä edellyttää henkilötietojen käsittelyyn liittyvien toimenpiteiden ja sisäisten prosessien riittävää dokumentointia.

Tässä linjauksessa kuvataan tietosuojan periaatteet Suomen Punaisessa Ristissä. Tietosuojalinjaus koskee kaikkea Suomen Punaisessa Ristissä ja Suomen Punaisen Ristin lukuun tehtävää henkilötietojen käsittelyä, riippumatta tietojen alkuperästä, sisällöstä tai käyttötarkoituksesta. Tietosuojalinjaus on julkinen.

Tietosuojalinjausta täydennetään tarkemmilla ohjeilla koskien mm. henkilörekisterien ylläpitoa, rekisteröityjen oikeuksien toteuttamista ja tietosuojapoikkeamien hallintaa. Tarkemmat ohjeet eivät kuitenkaan saa olla ristiriidassa tietosuojalinjauksessa esitettyjen periaatteiden kanssa.

Veripalvelu ja Suomen Punainen Risti Ensiapu Oy ovat itsenäisiä rekisterinpitäjiä, joiden toiminta eroaa merkittävästi Suomen Punaisen Ristin muusta toiminnasta. Veripalvelulla ja Suomen Punainen Risti Ensiapu Oy:llä on tätä linjausta tukevat erilliset tietosuojalinjaukset, käytännön ohjeistukset, tietosuojavastaavat ja tietosuojan hallintamallit. Tämä on katsottu tarpeelliseksi tarvittavan osaamisen ja riittävän tietosuojan varmistamiseksi koko Suomen Punaisen Ristin organisaatiossa. Tietosuojan toteutumisen edellytyksenä on riittävä tietoturva, jonka periaatteet on esitetty Suomen Punaisen Ristin tietoturvalinjauksessa.

Tietosuojaj- ja tietoturvalinjausten toteutumista ja toimivuutta arvioidaan säännöllisesti osana muun toiminnan tarkastamista ja raportoidaan tietotilinpäätöksessä.

3 SUOMEN PUNAISEN RISTIN TIETOSUOJAPERIAATTEET

- Keräämme vain toiminnan kannalta tarpeellisia henkilötietoja
- Kerromme avoimesti henkilötietojen käsittelystä
- Käsittelemme henkilötietoja luottamuksellisesti ja huolellisesti
- Emme säilytä henkilötietoja tarpeettomasti
- Käsittelemme eri rekisterien henkilötietoja keskitetyissä järjestelmissä, jolloin eri käsittelytarkoitusten henkilötiedot on yhdistettävissä muihin järjestön rekistereihin (esim. jäsenet, vapaaehtoiset, lahjoittajat)
- Häiriö- ja poikkeustilanteissa käytämme henkilötietoja laajasti varmistaaksemme tiedon jakamisen, informoidaksemme avun tarpeesta ja kutsuaksemme mukaan toimintaan
- Hyödynnämme profilointia ja koneoppimismenetelmiä henkilötiedon jalostukseen voidaksemme parantaa toimintaamme
- Hyödynnämme anonymisoitua ja/tai syntetisoitua henkilötietoa osana tutkimus- ja/tai vapaaehtoisuusyhteistyötä toimintamme kehittämiseksi
- Järjestön sisällä jaamme tarvittaessa tietoja keskustuimiston, piiritoimistoiden, osastojen, ja laitosten välillä

- Emme luovuta henkilötietoja järjestön ulkopuolelle muutoin kuin viranomaisille häiriö- ja poikkeustilanteissa tai muissa lain edellyttämissä tapauksissa, kuten esimerkiksi väärinkäytösten selvittämisessä ja ehkäisyssä
- Haavoittuvassa asemassa olevien rekisteröityjen (esim. ikäihmisten, alaikäisten, vainon uhrien) henkilötietoja käsitellään erityistä huolellisuutta noudattaen, erillisissä järjestelmissä

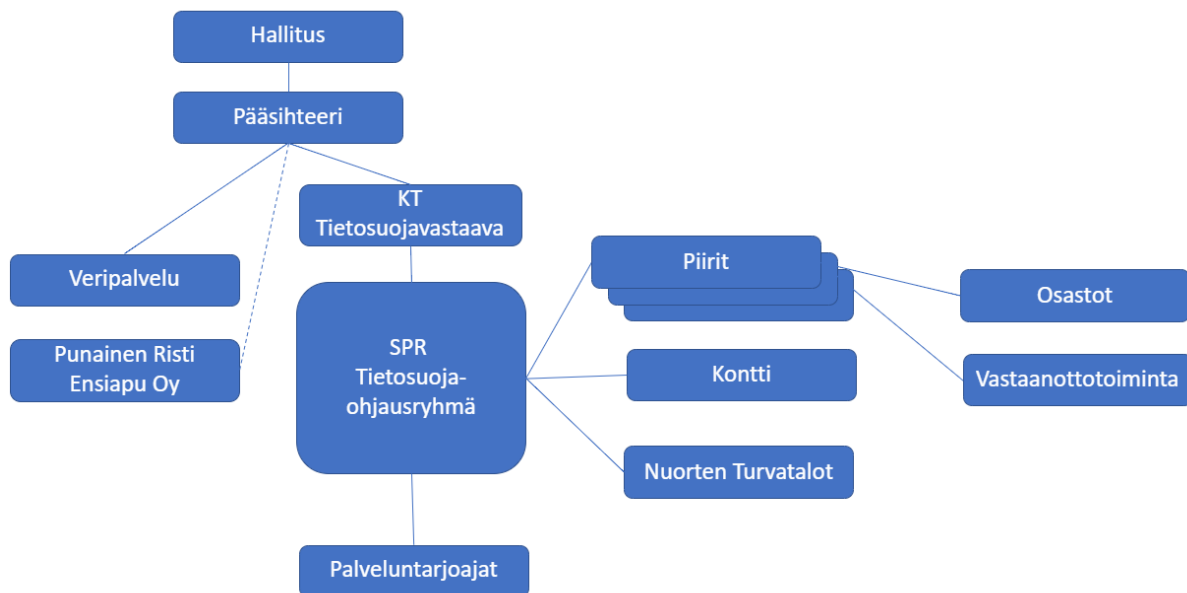
4 HENKILÖREKISTERIT

Tiettyä käyttötarkoitusta varten käsiteltävät henkilötiedot muodostavat henkilörekisterin. Jokaisella henkilörekisterillä tulee olla vastuuyksikkö/-laitos ja yhteyshenkilö. Kunkin henkilörekisterin toiminta kuvataan tietosuojaselosteessa, jonka tulee olla rekisteröidyn saatavilla, helposti ymmärrettävä ja ajan tasalla.

Kunkin henkilörekisterin vastuuhenkilö vastaa rekisteristä, sen riittävästä ja ajantasaisesta dokumentaatiosta sekä rekisterissä olevien tietojen käsittelyn ohjeistuksesta tarvittaville henkilöille. Rekisterin vastuuhenkilö vastaa myös turhien ja tarpeettomien tietojen tuhoamisesta tietosuojaselosteen säilytysaikojen mukaisesti.

5 TIETOSUOJAORGANISAATIO JA VASTUUT

Suomen Punaisen Ristin tietosuojajärjestelmä on rakentunut seuraavasti

Pääsääntöisesti Punainen Risti on rekisterinpitäjän roolissa kaikessa henkilötietojen käsittelyssä. Tämä koskee kaikkia jäsenten, vapaaehtoisten, autettavien, koulutettavien ja henkilöstön henkilötietoja. Suomen Punaisen Ristin piirit ovat rekisterinpitäjän roolissa omien työntekijöidensä henkilötietojen käsittelyssä sekä muissa omaan lukuun tehtävissä henkilötietojen käsittelytoimissa. Tietosuojavastuut Keskustoimiston, piirien ja osastojen välillä on kuvattu liitteenä olevassa kolmikantasopimuksessa.

Tietosuojavastaava

- toimii tietosuojaan asiantuntijana

- koordinoi tietosuojaryhmän toimintaa
- toimii yhteyshenkilönä valvovaan viranomaiseen
- seuraa ja valvoo henkilötietojen käsittelyä ja sen vaatimustenmukaisuutta
- raportoi Suomen Punaisen Ristin johdolle tietosuojan tilasta ennalta määritettyjen mittareiden mukaisesti
- raportoi Suomen Punaisen Ristin johdolle tietosuoja-asioiden kehittämistarpeista
- tukee koko järjestön tietosuojatyötä
- kouluttaa ja on vastuussa koulutusmateriaaleista ja ohjeistuksista
- vastaa järjestötason tietosuojasivuista ja tietosuojaprosessien dokumentaatiosta
- selvittää kysymyksiä, ei tee päätöksiä
- tukee ja kouluttaa rekisterien omistajia
- vastaa piirien ja laitosten tietosuojayhteyshenkilöiden tuesta
- vastaa tietotilinpäätöksen laatimisesta
- vastaa tietosuojatyön viestimisestä organisaatiossa
- seuraa aikaansa, kouluttautuu, verkostoituu
- pitää yhteyttä Punaisen Ristin kansainväliseen organisaatioon tietosuoja-asioiden osalta

Tietosuojan ohjausryhmä

- strategisen päätöksenteon valmistelu
- ei operatiivista vastuuta, ohjaava aputoimielin
- järjestötason priorisointi
- käsittelee ajankohtaisia tietosuojaa koskevia asioita, kuten tietosuojan vaikutusten arviointeja
- kehittää tietosuojaa koskevia menettelytapoja ja periaatteita
- tapaa vähintään kaksi kertaa vuodessa
- käy läpi tietotilinpäätöksen, linjauksen ja käytännön eroavaisuuden
- käsittelee poikkeamat
- kehittämispainotteinen
- vastaa linjauksen päivittämisestä

Piirin/laitoksen tietosuojayhteyshenkilö

- vastaa oman piirinsä/laitoksensa tietosuojakäytännöistä ja koulutuksesta henkilökunnalle
- piirin yhteyshenkilö on vastaanottokeskusten ja osastojen ensisijainen yhteyshenkilö ja vastaa tietosuojaohjeistuksen jalkauttamisesta osastojen käytäntöihin
- ylläpitää piirin/laitoksen tietosuojadokumentaatiota, myös niiden rekistereiden osalta, joissa piiri/laitos on rekisterinpitäjän roolissa tai kun käsittely poikkeaa keskustuimiston toiminnasta
- ymmärtää rekisterinpitäjän vs. käsittelijän vastuut ja ymmärtää missä piiri on rekisterinpitäjä, missä käsittelijä
- vastaa piirin/laitoksen osuudesta tietotilinpäätökseen
- ymmärtää tietosuojan roolin osaston toiminnantarkastuksessa

Osaston tietosuojayhteyshenkilö

- on yhteyshenkilö piiriin ja keskushallintoon osastoon liittyvissä tietosuoja-asioissa
- vastaa tietosuojakäytännöistä osaston toiminnassa
- ylläpitää osaston tietosuojadokumentaatiota
- vastaa osaston sisäisistä tietosuojaohjeista ja -koulutuksesta
- ymmärtää rekisterinpitäjän vs. käsittelijän vastuut ja ymmärtää milloin osasto on rekisterinpitäjä ja milloin käsittelijä
- ylläpitää osaston tietosuojadokumentaatiota
- vastaa osaston vapaaehtoisten tietosuojakoulutuksesta ja ohjeista

Keskustoimiston Tietosuojalähettiläs

- oman yksikön/linjan tietosuojatukihenkilö, joka muistuttaa tietosuojakäytännöistä tai niiden huomioimisesta
- asiaan enemmän vihkiytynyt, on kiinnostunut
- osallistuu tietosuojaryhmän tapaamisiin ja on aktiivinen
- tuo oman yksikön kysymyksiä/haasteita työryhmään
- avustaa tietotilinpäätöksen laatimisessa

Esihenkilöt vastaavat tietosuojalinjauksen noudattamisesta omalla vastuualueellaan ja tarvittavan ohjeistuksen riittävydestä sekä ajantasaisuudesta.

Jokainen työntekijä noudattaa tietosuojaperiaatteita ja raportoi havaitsemistaan tietosuojaan liittyvistä poikkeamista tietosuojavastaavalle sähköpostiosoitteeseen tietosuoja@redcross.fi.

6 REKISTERÖITYJEN OIKEUDET

Rekisteröidyillä on oikeus saada tietoa henkilötietojensa käsittelystä ja käytöstä. Jokaisella rekisteröidyllä on oikeus:

- päästä omiin tietoihinsa
- pyytää tietojen oikaisemista
- pyytää tietojen poistamista
- pyytää käsittelyn rajoittamista
- pyytää tietojen siirtoa järjestelmästä toiseen

Suomen Punainen Risti arvioi aina tapauskohtaisesti rekisteröidyltä saadun pyynnön sisältöä ja sen toteuttamista. Suomen Punainen Risti ei voi kaikissa tilanteissa välttämättä toteuttaa rekisteröidyn pyyntöä. Rekisteröityjen oikeudet kunkin henkilörekisterin osalta kirjataan tietosuojaselosteeseen.

Kaikki pyynnöt koskien rekisteröityjen oikeuksien toteuttamista ohjataan tietosuojavastaavalle osoitteeseen tietosuoja@redcross.fi.

7 HENKILÖTIETOJEN SIIRROT JA LUOVUTUKSET KOLMANSIIN, EU:N JA ETA:N ULKOPUOLISIIN MAIHIN

Henkilötietojen siirrot ja luovutukset kolmansiin maihin tulee tehdä erityistä huolellisuutta noudattaen. Systemaattisissa siirroissa järjestelmätoiminnallisuuksien edellytyksenä on varmistettava, että vastaanottajan puolesta vaaditut suojaustoimet on toteutettu.

Yksittäisten siirtojen kohdalla on ensisijaisesti varmistuttava, että rekisteröity ymmärtää siirron periaatteet ja vastaanottavan tahon ja hyväksyy siirron. Siirron voi myös tehdä, mikäli se on tarpeen sopimuksen tai henkilön suojaamisen toteuttamiseksi.

8 SISÄÄNRAKENNETTU TIETOSUOJA JA VAIKUTUSTENARVIOINTI

Tietosuoja vaatimukset tulee ottaa huomioon mahdollisimman varhaisessa vaiheessa suunniteltaessa muutoksia toimintaan, menettelytapoihin tai järjestelmiin. Henkilötietojen käsittelyyn liittyviä muutoksia ja uusia käsittelytoimia suunniteltaessa on aina arvioitava toiminnan aiheuttamat riskit yksilön oikeuksien ja vapauksien kannalta. Jos käsittely saattaa aiheuttaa riskejä, on tehtävä vaikutustenarviointi, jossa arvioidaan käsittelyn aiheuttamat riskit suhteessa käsittelyllä saavutettaviin hyötyihin

9 HENKILÖTIETOJEN POISTAMINEN, ANONYMISOINTI JA PSEUDONYMISOINTI

Henkilötietoja ei säilytetä turhaan eikä varmuuden vuoksi. Jokaisessa tietosuojaselosteessa määritellään henkilötietojen säilytyksen tarve ja toimitaan sen mukaan. Henkilörekistereissä on paljon sellaista tietoa, jota käytetään toiminnan tilastointiin ja pidemmän ajan seurantaan. Tästä syystä varsinaisen käyttötarkoituksen päätyttyä, henkilötietoja saatetaan tapauskohtaisesti anonymisoida tai pseudonymisoida, joka tarkoittaa sitä, että varsinaiset henkilötiedot hävitetään, mutta seuranta- ja tilastointitarkoituksia varten voidaan säilyttää yksilöiviä tunnuksia, kuten esimerkiksi asiakas-, jäsen tai viitenumeroita. Pseudonymisoituja henkilötietoja käsitellään tietosuoja-asetuksen ja muun soveltuvan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

10 TIETOSUOJAN HUOMIOIMINEN SOPIMUKSISSA

Ulkoisten toimijoiden, kuten alihankkijoiden, tulee myös toimia Punaisen Ristin tietosuojaperiaatteiden mukaisesti. Sopimuksia laadittaessa ja päivitettäessä on huolehdittava siitä, että niissä on riittävästi ja yksiselitteisesti huomioitu tietosuojanäkökohdat. Erityisesti on huomioitava, että tietosuojakäytännöt ja niihin liittyvä lainsäädäntö vaihtelevat merkittävästi Euroopan Unionin ulkopuolella. Jokaisen henkilötietojen käsittelijän kanssa tulee laatia tietosuoja-asetuksen edellyttämä tietojenkäsittelysopimus.

11 HENKILÖTIETOJEN TIETOTURVALOUKKAUKSET

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan loukkausta, josta seuraa siirrettyjen, tallennettujen tai muuten käsiteltyjen henkilötietojen vahingossa tapahtuva tai oikeudeton tuhoaminen, häviäminen, muuttaminen, luvaton luovuttaminen tai pääsy tietoihin.

Epäilyistä tai havaituista tietoturvaloukkauksista ilmoitetaan välittömästi kyseisen rekisterin vastuuhenkilölle, toiminnan vastuuhenkilölle ja tietosuojavastaavalle ja ryhdytään tarvittaviin korjaaviin toimiin.

Tietoturvaloukkauksien käsittelystä sekä tarvittavista ilmoituksista rekisteröidyille ja valvontaviranomaisille ohjeistetaan tarkemmin erikseen.

Liitteet: Järjestön henkilötietojen käsittely – kolmikantasopimus